

LÕPUTÖÖDE STATUUT

ÜLDSÄTTED

1. Statuut reguleerib bakalaureuseõppe, rakenduskõrgharidusõppe ja magistriõppe lõputööde vormistamise ja kaitsmise tingimusi ning korda Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias (edaspidi TÜ VKA). Lisaks reguleerivad lõputööde teostamist Tartu Ülikooli (edaspidi TÜ) õppekorralduseeskiri ja õppekavad.

ÜLDISELOOMUSTUS JA -NÕUDED

2. Lõputöö on iseseisev uurimus või rakenduslik töö kahes võimalikus vormis:
  - a) Teoreetilis-rakenduslik lõputöö on aktuaalsete teoreetiliste ja arendusprobleemidega tegelev ning lahendusi pakkuv uurimus. Arendusprojekti puhul lisandub teoreetilis-metoodiline analüüs ja ülevaade.
  - b) Loov-praktilise lõputöö olemus on iga eriala eripärast lähtuvalt täpsemalt määratletud programminõukogu poolt kinnitatavas loov-praktilise lõputöö juhendis. Loov-praktiline töö on kaheosaline: a) *praktiline töö* (projekt, metoodiline vahend, leiutis, teos vms) koos selle rakendamise ja vajadusel testimisega; b) *kirjalik osa*, mis on analüüsiv ja põhjendav kirjutis, mille peaeesmärgiks on luua praktilise osa metoodiline alus, süstematiseerida ja analüüsida praktilise osaga seonduvat informatsiooni ning kogemusi. Töö kirjaliku osa vormistuse nõuded on samad mis teistel lõputöödel.
3. Teoreetilis-rakendusliku 15 EAP mahuga lõputöö pikkus on lisadeta orienteeruvalt 80000 tähemärki ehk 2 autoripoognat, mis vastab 40 leheküljele (1,5 reavahega kirjas Times New Roman suurusega 12 punkti). Viidatud allikate arv on üldreeglina vähemalt 20. Teoreetilis-rakendusliku 6 EAP mahuga lõputöö pikkus on lisadeta orienteeruvalt 40000 tähemärki ehk 1 autoripoogen, mis vastab 20 leheküljele (1,5 reavahega kirjas Times New Roman suurusega 12 punkti). Viidatud allikate arv on üldreeglina vähemalt 10.
4. Lõputöö teostatakse juhendaja suunamisel.
5. Lõputöö vormistus peab vastama TÜ VKA üliõpilaste kirjalike tööde vormistamise juhendile. Akadeemilisel osakonnal on õigus kehtestada lõputöödele täiendavaid vormilisi nõudeid.
6. Ühisõppekavade raames valmivate lõputööde sisulised ja vormilised nõuded võivad erineda käesolevas statuudis kehtestatutest.

TEEMA VALIK, KAITSMISELE LUBAMINE, TÖÖ ESITAMINE

7. Lõputöö teema ja juhendaja leidmise korraldab ning kaitsmise aja planeerib ja esitab õppedirektorile kinnitamiseks üliõpilase akadeemiline osakond üldreeglina töö kaitsmisele õppeaasta alguses, kuid hiljemalt kuus kuud enne töö eeldatavat kaitsmist.
8. Juhendajaks võib olla isik, kellel on vähemalt magistrikraad või sellele vastav haridustase.
9. Kui üliõpilase juhendaja ei ole ülikooliga seotud töölepinguga, tuleb määrata ülikooli töötajate seast kaasjuhendaja.
10. Lõputööl võib olla üks või mitu konsultanti, kelle ülesandeks on lõputöö teoreetilis-rakenduslike või loov-praktiliste aspektide nõustamine. Konsultandi nimi tuuakse ära lõputöö sissejuhatuses. Lõputööle on soovitatav lisada konsultandi aramus. Üliõpilane teavitab konsultanti avaliku kaitsmise toimumise ajast.
11. Lõputöö vastavuse eest käesoleva statuudi nõuetele vastutab juhendaja (p. 9 toodud juhul kaasjuhendaja).

12. Lõputöö kaitsmisele lubamise eeldus on õppekava kõigi ülejäänud õppeainete läbimine.
13. Lõputöö esitatakse juhendajapoolse märkega töö kaitsmisele lubamise kohta akadeemilisse osakonda kaks nädalat enne kaitsmist. Kui tööle on määratud kaasjuhendaja, peab töö olema ka kaasjuhendaja poolne märge töö kaitsmisele lubamise kohta. Töö esitatakse köidetuna paberandjal kahes eksemplaris ja elektrooniliselt PDF formaadis. Töö lisade ning loov-praktilise lõputöö esitamise vorm on iga eriala eripärast lähtuvalt täpsemalt määratletud programminõukogu poolt kinnitatavas loov-praktilise lõputöö juhendis.

JUHENDAJA JA ÜLIÕPILASE KOOSTÖÖ

14. Töö alustamisel koostavad juhendaja ja üliõpilane töö esialgse kava ning kalenderplaani. Koos konkretiseeritakse valitav teema ja piiritletakse käsitletav probleemidering.
15. Juhendaja:
  - annab nõu tööks vajaliku teaduskirjanduse ja allikate valikul;
  - abistab töö struktuuri loomisel;
  - hindab üliõpilase poolt kavandatavat uurimuse meetodikat;
  - hindab töö stiili teaduslikkust ja keelt;
  - juhib üliõpilase tähelepanu vigadele ja lünkadele töös;
  - pöörab üliõpilase tähelepanu teema arenduse ebajärjekindlusele ja nõrkadele kohtadele argumentatsioonis.
16. Üliõpilane on kohustatud hoidma juhendajaga pidevat töökontakti ja kinni pidama kokkulepitud kalenderplaanist. Kui üliõpilane ei pea kinni kokkulepitud töögraafikust, on juhendajal õigus loobuda juhendamisest.
17. Üliõpilase kohustuseks on teavitada oma juhendajat esilekerkivatest raskustest ja võimalikest teema ning probleemipüstituse muutustest.
18. Kui juhendaja arvates valminud töö vastab kehtivatele nõuetele, siis juhendaja kirjutab tööle nõusoleku kaitsmisele lubamise kohta ja allkirjastab selle.
19. Kui tööle on määratud kaasjuhendaja, on tal õigus ja kohustus hoida pidevat sidet juhendaja ning üliõpilasega tagamaks lõputöö vastavus käesoleva statuudi nõuetele.

RETSENSEERIMINE

20. Retsensiooni koostamise eest vastutab akadeemiline osakond.
21. Retsensioon peab iseloomustama tööd nii sisuliselt kui vormiliselt, sisaldama töö analüüsi ja hindepakkumist ning algatama diskussiooni.
22. Retsensent esitab kirjaliku retsensiooni akadeemilisele osakonnale 3 päeva enne töö kaitsmist. Lõputöö autorile edastab retsensiooni akadeemiline osakond.

KAITSMINE

23. Lõputööd hinnatakse avalikul kaitsmisel. Riigi- või ärisaladuse või tehnoloogilise lahenduse saladuse kaitseks võib VKA direktor kuulutada kaitsmise kinniseks.
24. Reeglina osalevad lõputöö kaitsmisel üliõpilase juhendaja (p. 9 toodud juhul ka kaasjuhendaja) ja retsensent. Kui juhendaja ei saa kaitsmisel viibida, siis esitab ta hinnangu kaitsja tööle kirjalikult. Kui retsensent ja/või juhendaja ei saa kaitsmisel viibida, loeb nende kirjalikud arvamused ette kaitsmiskomisjoni liige.
25. Kaitsmine toimub kindla korra alusel (vt. lisa 1).

KOMISJONI MÄÄRAMINE JA TEGEVUS

26. Lõputööde kaitsmiste ajad ja -komisjonid kinnitab TÜ VKA õppedirektori esildise alusel TÜ VKA direktor.

27. Kõik komisjoni liikmed tutvuvad lõputööga.
28. Hindamisel osaleb ainult kinnitatud komisjon. Juhul, kui komisjoni koosseisus on mõne lõputöö juhendaja, pole tal õigust osaleda oma juhendatud lõputöö hinde otsustamisel.
29. Komisjon on hindamisel otsustusvõimeline, kui kohal on üle poole komisjoni koosseisust.
30. Lõputöö kaitsmise tulemusi hindab komisjon eristava hindamise hindekriteeriumide (E, D, C, B, A) alusel, kus E (lävend) on madalaim positiivne hinne.
31. Lõputöö kaitsmisele mitteilmumisele kohalduvad eksamile mitteilmumise sätted.
32. Lõputöö kaitsmisel negatiivsele hindele on võimalik üks korduskaitsmine. Lõputöö korduskaitsmiseks nõuab komisjon üliõpilaselt olemasoleva töö täiendamist või uuel teemal töö kirjutamist.
33. Kaitsmise tulemused protokollitakse.
34. Lõputööde kaitsmise tulemused tehakse teatavaks vahetult pärast kaitsmise protokollide vormistamist, kuid mitte hiljem kui ühe tööpäeva jooksul kaitsmise toimumisest.

HINDE KUJUNEMINE

35. Hinde kujunemise aluseks on:
  - teoreetilis-rakendusliku ***lõputöö hindekriteeriumid*** (vt lisa 2) või programminõukogu poolt kinnitatud loov-praktilise lõputöö juhendis toodud hindekriteeriumid;
  - ***retsensioon***. Kaitsmiskomisjon arvestab retsensendi pakutud hindega, kuid see pole lõpphinde osas siduv.

HINDE VAIDLUSTAMINE

36. Hinde vaidlustamiseks on üliõpilasel õigus esitada TÜ VKA direktorile kirjalik apellatsioon kahe tööpäeva jooksul pärast lõpueksami või lõputöö tulemuste teatavaks tegemist. TÜ VKA direktor kutsub apellatsiooni läbivaatamiseks kokku uues koosseisus komisjoni seitsme päeva jooksul apellatsiooni saamisest arvates. Komisjon lahendab apellatsiooni seitsme päeva jooksul komisjoni kokkukutsumisest arvates. Komisjoni koosolek protokollitakse ja otsust saab vaidlustada, esitades 30 päeva jooksul apellatsiooni TÜ vaidluskomisjonile, mis teeb otsuse TÜ õigusaktides sätestatud korras.

RAKENDUSSÄTE

37. Käesolev statuut on kinnitatud 17. mail 2011. a. TÜ VKA nõukogus ja rakendub alates 2011/2012. õppeaastast.

LISA 1: TEOREETILIS-RAKENDUSLIKU LÕPUTÖÖ KAITSMISKORD

1. Kaitsmiskomisjoni esimehe sissejuhatus

Töö kaitsjale annab sõna kaitsmiskomisjoni esimees. Vajadusel tutvustab esimees üldist protseduuri käiku.

2. Kaitsja sissejuhatav sõnavõtt

Sõnavõtu sisu:

- a) töö eesmärk,
- b) põhiprobleem,
- e) põhilised tulemused, järeldused,
- f) võimalikud suunad probleemi jätkuvaks uurimiseks.

Märkus:

Sissejuhatava sõnavõtu pikkus on 5, maksimaalselt 10 minutit.
Oleks hea, kui sõnavõtu teksti täielikult paberilt maha ei loetaks.

3. Retsensendi esinemine

Esitab retsensiooni.

- kirjaliku retsensiooni pikkus on reeglina 1 - 2 lehekülge;
- retsensent võib alustada ka kohe küsimuste esitamist üliõpilase töö kohta, millele viimane peab valmis olema kohe vastama;
- kui retsensent ei osale kaitsmisel, laseb komisjoni esimees tema kirjaliku retsensiooni kellelgi komisjoni liikmetest ette lugeda.

4. Kaitsja vastus retsensendile

Kaitsja

- vastab retsensendi kriitikale ja küsimustele võimalikult argumenteeritult;
- nõustub märkustega, millele ta ei oska vastata või millele ei ole õiged olevat.

5. Kaitsmisel viibivate kuulajate küsimused

- Esmalt esitavad küsimusi ja kommenteerivad tööd kaitsmiskomisjoni liikmed.
- Seejärel on kõigil kaitsmisel osalejatel võimalus esitada kaitsjale küsimusi või tööd kommenteerida.
- Kaitsjal on kohustus esitatud küsimustele vastata ning võimalus omalt poolt tagasisidestada tööle tehtud kommentaare.

6. Juhendaja arvamus

- Juhendaja (kui tööle on määratud kaasjuhendaja, siis ka tema) väljendab oma arvamust üliõpilase töö kohta kestusega 2-3 minutit, iseloomustades töö valmimise protsessi (töö autori iseseisvus, kitsaskohad, allikate kättesaadavus, probleemi uurimuse perspektiivid jne.). Kui juhendajal pole võimalik kaitsmisel viibida, loetakse juhendaja kirjalik arvamus ette.

7. Kaitsja lõppsõna

LISA 2: TEOREETILIS-RAKENDUSLIKU LÕPUTÖÖ HINDAMISKRITEERIUMID

	E (1)	D (2)	C (3)	B (4)	A (5)
Õpiväljundi tahk					
<p>1. Uurimisteema valiku põhjendamine (põhjendatakse teema uurimise vajalikkus ja tähtsus teaduse ja/või praktika jaoks)</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: kirjeldamine → analüüsimine</i></p>	Põhjendus on kogemusele ja tavateadmisele tuginev kirjeldus	Põhjenduses näidatakse teema uurimise üldine sotsiaalkultuuriline vajadus ja tähtsus	Põhjendus on uurimisvaldkonna teoreetilise ja/või rakendusliku üldprobleemaatikaga seotud selgitus	Põhjenduses selgub teema teoreetiline ja/või rakenduslik tähtsus ning uurimise vajadus	Teema uurimise vajalikkus ja tähtsus selgub uurimisvaldkonna lahendamist vajavate teoreetiliste ja/või rakenduslike probleemide analüüsi tulemusena
<p>2. Uurimisprobleemi püstitamine, töö eesmärgistamine, ülesannete formuleerimine (piiritletakse uurimisprobleem, sõnastatakse uurimuse eesmärk ja ülesanded)</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: lihtne formuleerimine → analüütiline käsitlemine</i></p>	Probleem, eesmärk ja ülesanded on osaliselt teemaga kooskõlas sõnastatud	Probleemi, eesmärgi ja ülesannete sõnastused on omavahel ning teemaga kooskõlas	Probleem, eesmärk ja ülesanded on sõnastatud kooskõlas teema põhjenduses käsitletud teoreetilise ja/või rakendusliku probleemaatikaga	Probleemipüstitusel, eesmärgil ja ülesannete sõnastusel on teoreetiline ja/või rakenduslik lähtekoht	Probleemipüstitus, eesmärk ja uurimisülesanded tulenevad antud uurimisvaldkonnas lahendamata teoreetiliste ja/või rakenduslike uurimisprobleemide ning hüpoteeside analüüsist
<p>3. Teoreetilise, empiirilise ja/või meetodilise teabe käsitlemine (kirjutatakse tervikkuks allikatepõhised teoreetilised, empiirilised ja/või meetodilised ideed)</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: refereerimine → integreeritud teadusteksti loomine</i></p>	Teemaga seotud teave on esitatud referaadina, mis moodustub refereeritud tekstilõikude ja/või otsesitaatide loogilisest jadast	Teemaga seotud teave on referatiivne ülevaade, kus autor on püüdnud refereeringuid sidustada omapoolse sildava tekstiga ja kommentaaridega	Teemaga seotud teave on referatiivne ülevaade, mis sisaldab teabe analüüsi ja üldistavaid vahekokkuvõtteid	Teaduslik teave on esitatud teoreetilis-meetodilise ülevaatenähtena, mis moodustub teema suhtes relevantsete allikate ideede analüüsi ja üldistuse tulemusena	Teaduslik teave on esitatud teema suhtes relevantsete allikate ülevaate integreeritud teadusliku tervikliku tekstina; selgelt eristub autoripoolne allikakriitilisus
<p>4. Uurimismetoodika kavandamine ja rakendamine (määratletakse uurimisobjekt ja -meetod, kirjeldatakse andmete kogumise tingimusi, protseduure ja meetodit, analüüsitakse andmeid)</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: meetodika lineaarne kirjeldamine → meetodika integreerimine teadusliku teabega</i></p>	Uurimismetoodika on uurimuse probleemi, eesmärgi ja teoreetilis-meetodilise teabe suhtes kirjeldatud haakepunktideta sisulise üksusena	Uurimismetoodika sisaldab uurimismeetodi ja uurimisprotsessi üldise kirjelduse	Uurimismetoodika kavandamisel on toetunud refereeritud teoreetilis-meetodilisele teabele; uurimisobjekt on üldjoontes määratletud; andmete kogumise meetod võimaldab koguda andmeid uuritava objekti kohta	Uurimismetoodika ja teoreetilis-meetodiline ning empiiriline teave on loogiliselt kooskõlas; uurimisobjekt on määratletud ja uuritavad tunnused kirjeldatud kooskõlas uurimisprobleemiga; andmete kogumine, analüüs ja interpreteerimine vastab uurimuse probleemile ning eesmärgile	Uurimismetoodika moodustab uurimuse probleemiga, eesmärgiga ja refereeritud teadusliku teabega integraalse terviku; näidatud on meetodika sisemine ja väline valiidsus

<p>5. Kokkuvõtte tegemine (esitatakse kompaktna ülevaade uurimise eesmärgist, uurimisprobleemist ja uurimisküsimustest ning töö põhitulemused ja järeldused)</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: tehtud töö üldsõnaline kirjeldamine → tulemuspõhine üldistamine, järeldamine ja rakendatavuse näitamine</i></p>	<p>Kokkuvõte on tehtud töö üldsõnaline kirjeldus</p>	<p>Kokkuvõte kirjeldab tehtud tööd ja esitab tulemuste argumenteerimata üldistusi, mis annavad osalise vastuse uurimisprobleemile</p>	<p>Kokkuvõte sisaldab uurimuse probleemiga ja eesmärgiga kooskõlas olevaid üldistusi ning argumenteerimata järeldusi</p>	<p>Kokkuvõte põhineb andmete analüüsi tulemustel; järeldused põhinevad saadud tulemustel ning on kooskõlas uurimuse probleemi ja eesmärgiga; näidatud on uurimistulemuste rakendatavus</p>	<p>Kokkuvõte sisaldab tulemuspõhist vastust uurimisprobleemile; järeldused põhinevad andmete analüüsi tulemustel; on antud argumenteeritud hinnang uurimismeetodile; näidatud on uurimistulemuste rakendatavus ja võimalikud suunad probleemi jätkuvaks uurimiseks</p>
<p>6. Teadusteksti kirjutamine ja vormistamine</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: kõnekeele kasutamine → teaduskeele kasutamine</i></p>	<p>Tekstis kasutatakse kõnekeelseid väljendeid, erialast slängi ja tühisõnalisust; tekst sisaldab kontekstiväliseid/ebaselge mõttega lauseid ja lõike</p>	<p>Tekstis kasutatakse defineerimata erialatermineid; terminite kasutus on ebajärjekindel, omades läbi töö mitu erinevat tähendust; esineb mõningast ebaloogikat</p>	<p>Termineid on kasutatud õiges tähenduses ja kontekstis; tekst on loogilise ülesehitusega, kuid esineb üksikuid kõrvalekaldeid teaduskeele tavadest</p>	<p>Termineid on kasutatud õiges tähenduses ja kontekstis; põhimõisted on defineeritud; tekst on teaduskeelne, loogilise ülesehitusega</p>	<p>Termineid on kasutatud õiges tähenduses ja kontekstis; tekst on korrektne ja teaduskeelne, loogilise ülesehitusega, mõtteliselt selge ja sidus tervik</p>
<p>7. Vormistamine</p>	<p>Kasin</p>	<p>Rahuldav</p>	<p>Hea</p>	<p>Väga hea</p>	<p>Suurepärane</p>
<p>8. Suuline kaitsmine</p> <p><i>Õpiväljundi kvalitatiivne telg: lineaarne teksti esitus → sidus, tulemuspõhine esitus ebamäärasus → asjakohasus → argumenteeritus</i></p>	<p>Kaitsekõne tekst loetakse ette; vastused retsensioonis ja/või kaitsmise käigus esitatud küsimustele on ebamäärased</p>	<p>Kaitsekõnes esitatakse töö uurimisprotseduuri kirjeldus; vastustes retsensioonis ja/või kaitsmise käigus esitatud küsimustele esineb mõningast ebamäärasust</p>	<p>Kaitsekõne on osaliselt tulemuspõhine; vastused retsensioonis ja/või kaitsmise käigus esitatud küsimustele on asjakohased</p>	<p>Kaitsekõne on tulemuspõhine ettekanne; vastused retsensioonis ja/või kaitsmise käigus esitatud küsimustele on asjakohased ning osaliselt argumenteeritud</p>	<p>Kaitsekõne on sidus, tulemuspõhine ja argumenteeritud ettekanne; vastused retsensioonis ja/või kaitsmise käigus esitatud küsimustele on asjakohased ning argumenteeritud</p>